

Sygn. akt II KK 446/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 kwietnia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Waldemar Płóciennik (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Michał Laskowski

SSN Józef Szewczyk

Protokolant Małgorzata Sobieszczańska

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Grzegorza Krysmanna,
w sprawie **J. K.**

skazanej z art. 177 §1 k.k. w zw. z art. 37a k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 24 kwietnia 2018 r.,

kasacji, wniesionej przez Ministra Sprawiedliwości - Prokuratora Generalnego
na niekorzyść skazanej

od wyroku nakazowego Sądu Rejonowego w W.

z dnia 23 lutego 2017 r., sygn. akt XIV K [...],

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Rejonowemu w W. do ponownego rozpoznania.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem nakazowym z dnia 23 lutego 2017 r., sygn. akt XIV K [...], Sąd Rejonowy w W.:

- I. uznał J. K. za winną tego, że „w dniu 27 lutego 2016 r. w W. kierując samochodem marki Porsche o nr rej. [...] nieumyślnie naruszyła zasady bezpieczeństwa określone w art. 3 ust. 1, art. 19 ust. 1 i art. 22 ust. 1 i 4 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. prawo o ruchu drogowym w ten sposób, że jadąc ulicą D. w kierunku K., wykonując manewr zmiany pasa ruchu, nie zachowała szczególnej ostrożności i nie ustąpiła pierwszeństwa pojazdowi marki Nissan o nr rej. [...] doprowadzając do zderzenia ww. pojazdów w wyniku którego samochód marki Nissan zderzył się z jadącym w tym samym kierunku pojazdem marki Toyota o nr rej. [...] w skutek czego u pasażerki ww. pojazdu – M. B. – nieumyślnie spowodowała obrażenia ciała w postaci rany tłuczonej głowy okolicy czołowej, stłuczenia głowy, szyi, klatki piersiowej, brzucha, okolicy lędźwiowej i miednicy, złamanie przedniej górnej blaszki trzonu L3 kręgosłupa, które to obrażenia spowodowały u ww. naruszenie narządu ciała lub rozstrój zdrowia trwający dłużej niż 7 dni”, tj. czynu z art. 177 § 1 k.k. i za to na tej podstawie prawnej w zw. z art. 37a k.k. wymierzył jej karę grzywny w liczbie 100 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki na 30 złotych;
- II. na podstawie art. 46 § 2 k.k. orzekł wobec oskarżonej obowiązek zapłaty na rzecz pokrzywdzonej M. B. nawiazki w wysokości 3.000 złotych tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę;
- III. zasądził od oskarżonej na rzecz Skarbu Państwa 510 złotych tytułem kosztów sądowych.

Żadna ze stron postępowania nie wniosła sprzeciwu, co doprowadziło do uprawomocnienia się orzeczenia w dniu 12 kwietnia 2017 r.

W dniu 20 grudnia 2017 r. do Sądu Najwyższego wpłynęła kasacja od opisanego wyroku, wniesiona przez Ministra Sprawiedliwości – Prokuratora Generalnego na niekorzyść skazanej. Skarżący, powołując się na przepisy art. 523 § 1, 526 § 1 i 537 § 1 i 2 k.p.k. zaskarżył wyrok w całości i zarzucił „rażące i mogące mieć istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa karnego

procesowego, a mianowicie art. 500 § 1 i 3 k.p.k., polegające na niesłusznym przyjęciu, że okoliczności czynu zarzuconego oskarżonej nie budziły wątpliwości, co w konsekwencji doprowadziło do rozpoznania sprawy J. K. na posiedzeniu i wydaniu wyroku nakazowego, podczas gdy w świetle dowodów wskazany w akcie oskarżenia, istotne dla właściwej oceny prawnej czynu okoliczności dotyczące nieumyślnego naruszenia zasad bezpieczeństwa w ruchu lądowym, budziły poważne wątpliwości, przez co wyłączały dopuszczalność nakazowego trybu rozpoznania sprawy i nakazywały skierowanie sprawy na rozprawę celem przeprowadzenia postępowania dowodowego”. Odwołując się do przedstawionego zarzutu skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja zasługuje na uwzględnienie, ponieważ zaskarżony wyrok zapadł z rażącą obrazą przepisów art. 500 § 1 i 3 k.p.k. Przepisy te pozwalają na wydanie wyroku nakazowego i wymierzenie kary ograniczenia wolności lub grzywny w sprawach, w których prowadzono dochodzenie, o ile na podstawie zebranego w postępowaniu przygotowawczym materiału, przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne, a także jeżeli na podstawie zebranych dowodów okoliczności czynu i wina oskarżonego nie budzą wątpliwości. Brak spełnienia któregokolwiek z wymienionych warunków wyklucza możliwość wydania wyroku nakazowego, co oznacza konieczność skierowania sprawy do rozpoznania na rozprawie głównej. W orzecznictwie przyjmuje się, że wydanie wyroku nakazowego uzależnione jest od osiągnięcia przez sąd, na gruncie zebranego w dochodzeniu materiału dowodowego, określonego stopnia pewności co do tego, że okoliczności popełnienia czynu przez oskarżonego i jego wina nie budzą wątpliwości (por. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 2 lutego 2016 r., IV KK 372/15 i z dnia 23 kwietnia 2015 r., II KK 82/15). Wymóg ten jest spełniony zazwyczaj wówczas, gdy oskarżony przyznał się do zarzuconemu mu czynu, a przyznanie to nie nasuwa zastrzeżeń lub gdy wymowa zgromadzonych dowodów jest oczywista.

Przechodząc na grunt rozważanej sprawy należy zauważyć, że J. K. w dniu 23 maja 2016 r. została przesłuchana w charakterze świadka, a gdy następnie

postawiono jej zarzut popełnienia występku z art. 177 § 1 k.k. oświadczyła, że przyznaje do jego popełnienia i odwołała się do swoich zeznań. Dodała również, że: „Żałuję tego co zrobiłam, zrobiłam to nieumyślnie” (k – 81 – 82). Procesowe wypowiedzi oskarżonej nie zawierają zatem żadnej relacji związanej z przebiegiem zdarzenia (jej wcześniejsze zeznania, ze względu na zakaz dowodowy, nie mogą być w procesie wykorzystane). Zdawkowe oświadczenie oskarżonej, że przyznaje się do popełnienia zarzucanego jej czynu i wskazanie na nieumyślność działania, w realiach rozważanej sprawy okazało się niewystarczające do wydania wyroku nakazowego. Wydanie takiego wyroku jest dopuszczalne, gdy wątpliwości nie budzi nie tylko zasadnicza kwestia sprawstwa czynu przez określoną osobę, ale wszelkie okoliczności, które są istotne dla właściwej oceny prawnej czynu będącego przedmiotem osądu. Stwierdzenie jakichkolwiek wątpliwości nakazuje sadowi skierowanie sprawy na rozprawę celem przeprowadzenia postępowania dowodowego, które pozwoli te wątpliwości wyjaśnić (zob. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 19 kwietnia 2011 r., IV KK 99/11 i z dnia 7 września 2012 r., II KK 30/12).

Istotą występkę z art. 177 § 1 k.k. jest naruszenie, chociażby nieumyślnie, zasad bezpieczeństwa w określonej sferze ruchu i spowodowanie wypadku, w którym inna osoba odnosi obrażenia ciała określone w art. 157 § 1 k.k. Nie może zatem ulegać wątpliwości, że ustalenie rodzaju naruszonych zasad bezpieczeństwa oraz kwestii, czy do ich naruszenia doszło umyślnie czy nieumyślnie, może mieć zasadnicze znaczenie z punktu widzenia oceny stopnia zawinienia sprawcy, a w konsekwencji rzutować może na rozstrzygnięcie o karze. Z opisu czynu przypisanego wynika, że J. K. nieumyślnie naruszyła zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym wykonując manewr zmiany pasa ruchu, nie zachowała przy tym szczególnej ostrożności i nie ustąpiła pierwszeństwa innemu pojazdowi. Wymieniono przy tym owe zasady i wskazano ich umocowanie prawne wynikające z ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym: ogólna zasada zachowania ostrożności (art. 3 ust. 1 ustawy), zasada prowadzenia pojazdu z prędkością zapewniająca panowanie nad pojazdem (art. 19 ust. 1 ustawy) i zasady zachowania szczególnej ostrożności przez kierującego wykonującego manewr zmiany pasa ruchu i obowiązku ustąpienia pierwszeństwa pojazdowi jadącemu po pasie ruchu, na który kierujący

zmieniający pas ruchu zamierza wjechać (art. 22 ust. 1 i ust. 2 pkt 4 ustawy). Zaprezentowany opis zachowania skazanej oraz kwalifikacja prawna rzekomo naruszonych przez nią zasad nasuwają istotne zastrzeżenia i w świetle zgromadzonych dowodów winny wzbudzić w Sądzie orzekającym zasadnicze wątpliwości. Jak słusznie zauważono w uzasadnieniu kasacji, z zeznań P. K. (k – 71 – 72) wynika, że skazana jadąc lewym pasem, przeznaczonym do skrętu w lewo, zaczęła go wyprzedzać, zajęła mu drogę i uderzyła w przód prowadzonego przez niego samochodu marki Nissan. Z protokołu oględzin miejsca zdarzenia (k – 5 – 6) oraz szkicu (k – 7) wynika, że skazana poruszała się lewym skrajnym pasem ruchu, oznaczonym linią P – 2, na którym namalowany jest też znak P – 8b. Stosownie do § 86 rozporządzenia Ministrów Infrastruktury oraz Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 lipca 2002 r. w sprawie znaków i sygnałów drogowych (Dz. U. z 2002 r., Nr 170, poz. 1393), znak P - 2 oznacza linię pojedynczą ciągłą, oddzielającą pasy ruchu o tym samym kierunku z zakazem przejeżdżania i najeżdżania na nią. Natomiast zgodnie z § 87 ust. 1 pkt 2 wskazanego wyżej aktu prawnego, znak P – 8b – strzałka kierunkowa do skręcania – oznacza, że jazda z pasa ruchu, na którym jest postawiony, jest dozwolona tylko w kierunku wskazanym przez strzałkę. W świetle tych dowodów i okoliczności orzekający w sprawie Sąd winien rozważyć, czy skazana wbrew opisanym wyżej znakom i wynikającym z nich nakazom i obowiązkom nie skręciła w lewo, lecz przekroczyła linię ciągłą rozgraniczającą pasy ruchu i czy w związku z tym opis najpierw zarzucanego, a później przypisanego jej czynu odpowiada rzeczywistości, a także czy zachowaniem swoim naruszyła wskazane w zarzucie zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym oraz czy naruszenie zasad w istocie było nieumyślne. Jak łatwo zauważyć, ustalenie, iż skazana nie dostosowała się do nakazu skrętu w lewo i wbrew zakazowi przekroczyła linię ciągłą w celu kontynuowania jazdy na wprost czyni wątpliwą możliwość przyjęcia, że jej zachowanie ograniczało się jedynie do błędu związanego z niezachowaniem wymaganej ostrożności, charakterystycznego dla nieumyślności.

Brak refleksji Sądu w powyższym zakresie spowodował w konsekwencji rażące naruszenie przepisów art. 500 § 1 i 3 k.p.k., ponieważ procedowanie w trybie nakazowym nie było w tych okolicznościach dopuszczalne. Naruszenie tych

przepisów mogło mieć istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku ponieważ kwestia prawidłowego ustalenia przebiegu zdarzenia, rodzaju naruszonych zasad bezpieczeństwa w ruchu i kwestii umyślnego bądź nieumyślnego ich naruszenia może mieć zasadnicze znaczenie dla oceny stopnia winy, a w konsekwencji dla rozstrzygnięcia o karze i środku karnym w postaci zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych.

Kierując się powyższym należało uchylić zaskarżone orzeczenie i przekazać sprawę Sądowi Rejonowemu w W. do ponownego rozpoznania. W toku ponowionego postępowania Sąd będzie zobowiązany do wzięcia pod uwagę powyższych rozważań oraz przestrzegania obowiązującego prawa.